

عقب نشینی دولت از فعالیت شورای غیرقانونی اینترنت

ستاد ویژه راهبری فضای مجازی که از زمان تاسیس آن با دستور رئیس جمهور با انواع و اقسام انتقادات نسبت به مبانی حقوقی و قانونی مواجه بود، بالاخره با تغییر اساسنامه، از یک مرجع قانونی به نهادی مشورتی تبدیل شد و مسیر غیرقانونی که دولت چهاردهم در این زمینه در پیش گرفته بود، به پایان رسید. با این حال مشخص نیست تکلیف مصوبات این ستاد غیرقانونی که توسط پزشک‌یان نیز ابلاغ شده، چه می‌شود.

۲

نوبنیاد رویکرد حاکم بر مذاکرات پس از جنگ را بررسی می‌کند

افزایش نگرانی پس از فایل صوتی چهارم

۷

مقصر تورم بی سابقه؛ سیاست دولت است نه جنگ؟

۴

صفحه ۲

سیاسی

یک‌صد روز تعطیلی صحن علنی

صفحه ۵

اقتصادی

صفحه ۱۱

فرهنگی

چگونه ایران از تله اقتصاد معطل عبور می‌کند؟

جهان در حال عبور از نظم تک قطبی و بازاریابی هندسه قدرت اقتصادی است؛ تحولی که افول هژمونی غرب و ظهور بلوک‌های نوظهور را آشکار کرده است. در چنین پیچ تاریخی، تجربه پرهزینه «اقتصاد معطل» در دهه ۹۰ نشان داد اتکا به وعده‌های غربی راهگشا نیست.

معمای بی پاسخ «از کرخه تا راین»

ماجرای حذف سکانس تشییع امام خمینی (ره) از فیلم «از کرخه تا راین» در حالی به پایان رسید که مهم‌ترین پرسش همچنان بی‌پاسخ مانده است؛ چه کسی این سکانس را حذف کرد و اساساً چرا چنین اتفاقی رخ داد؟

نسبت مذاکره با آمریکا و مواضع رهبر شهید انقلاب

فرزاد مخلص‌الائم
استادار مرکزی در دولت سیزدهم

در پاسخ به این شبهه که اگر از نگاه رهبر شهید انقلاب مذاکره با آمریکا واجد ملاحظات جدی است — از جمله این فرمایش ایشان که: «کسانی که دم از مذاکره با آمریکا می‌زنند یا از القاب سیاست چیزی نمی‌دانند و یا القاب غیرت را بلد نیستند» — پس چرا در برخی دوره‌ها از جمله در دولت مردمی شهید رئیسی یا در مقطع کنونی، مذاکره انجام شده یا در دستور کار قرار می‌گیرد؟ و اساساً چه الگویی باید در مواجهه با مذاکره مورد توجه باشد؟ برای پاسخ به این شبهه لازم است به مبانی فکری رهبر شهید و نیز سیر عملی دولت‌ها توجه شود؛ و فهم دقیق این بیانات مستلزم تفکیک میان «مذاکره به عنوان ابزار دیپلماسی» و «مذاکره به عنوان راه حل وابسته‌ساز» است.

ادامه در صفحه ۷

با رای دیوان عدالت اداری؛ ستاد ویژه راهبری فضای مجازی دیگر اختیار تصمیم‌گیری و صدور مصوبه را نخواهد داشت

عقب‌نشینی دولت از فعالیت شورای غیرقانونی اینترنت

غیرقانونی که دولت چهاردهم در این زمینه در پیش گرفته بود، به پایان رسید. با این حال مشخص نیست تکلیف مصوبات این ستاد غیرقانونی در چند جلسه‌ای که طی یکماه اخیر برگزار کرده و توسط پزشک‌های نیز ابلاغ شده، چه می‌شود.

ستاد ویژه راهبری فضای مجازی که از زمان تأسیس آن با دستور رئیس‌جمهور با انواع و اقسام انتقادات نسبت به مبانی حقوقی و قانونی مواجه بود، بالاخره با تغییر اساسنامه، از یک مرجع قانونی به نهادی مشورتی تبدیل شد و مسیر

جعفر کاظمی

روزنامه‌نگار

اساس اعلام دیوان عدالت اداری، هیأت تخصصی صنایع و بازرگانی این دیوان طی، اجرای مصوبه مربوط به ایجاد «ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور» را متوقف کرده است. دیوان عدالت اداری همچنین تأکید کرد: تا زمان رسیدگی نهایی به شکایات مطروحه، مصوبات و تصمیمات ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور قابل ترتیب اثر نخواهد بود.

و مأموریت‌هایی چون تدوین و اجرای نقشه راه جامع تحول در حکمرانی فضای مجازی، بازآرایی ساختارهای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری از جمله ساماندهی و ارتقای کارآمدی دبیرخانه شورای عالی و مرکز ملی فضای مجازی، استقرار نظام نظارت راهبردی و پایش مستمر عملکرد دستگاه‌ها در این حوزه راز او در این سمت جدید خواستار شد.

با این حال از همان روز اول سوالات و ابهامات متعددی پیرامون مبانی حقوقی و قانونی این ستاد تازه‌تأسیس شکل گرفت. موازی‌کاری با وظایف و مأموریت‌های شورای عالی فضای مجازی و همچنین صلاحیت قانونی رئیس‌جمهور برای ورود به حیطه‌هایی که ذیل وظایف رهبر انقلاب تعریف میشد از جمله این انتقادات بود مخصوصاً که رئیس‌جمهور، خود رئیس شورای عالی فضای مجازی هم هست و طبعاً می‌تواند مطالبات خود در این حوزه را از طریق قانونی دنبال کند.

با گذشت چند هفته و اصرار دولت بردامه رویه غیرقانونی خود، دیوان عدالت اداری به ماجرا ورود و اعلام کرد در پی طرح شکایاتی با خواسته ابطال «سند ایجاد ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور» مصوب ۲۲/۲/۱۴۰۵ رئیس‌جمهور، هیئت تخصصی صنایع و بازرگانی دیوان عدالت اداری با احراز ضرورت و فوریت موضوع، دستور توقف اجرای این مصوبه را تا زمان رسیدگی به شکایت مطروحه صادر کرد. بر

با اعلام رای دیوان عدالت اداری، حاجی میرزایی رئیس دفتر رئیس‌جمهور در نامه‌ای به معاون اول رئیس‌جمهور موافقت نام‌های با پیشنهاد اصلاح بندهایی از ایجاد «ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور» را ابلاغ کرده است. پیش‌تر در بند ۲ تبصره‌ها ذیل ماده ۵۵ سند ایجاد ستاد قید شده بود، «مصوبات ستاد پس از تأیید رئیس‌جمهور ابلاغ و برای کلیه دستگاه‌های لازم‌الاجراست» که این بند اصلاح شده است.

براساس اصلاحیه صورت گرفته، این ستاد صرفاً در قالب ارائه پیشنهاد و گزارش کارشناسی فعالیت خواهد داشت و اختیار تصمیم‌گیری و یا صدور مصوبه در حوزه فضای مجازی نخواهد داشت. نکته قابل توجه در این باره، موضع ستار هاشمی وزیر ارتباطات دولت تنها چند ساعت قبل از انتشار رای دیوان بود که در نشست خبری مدعی شد: ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی با قوت به کار خود ادامه می‌دهد!

ستادی فاقد مشروعیت قانونی

حدود یکماه دقیل بود که مسعود پزشک‌های طی حکمی، عارف معاون اول خود را به ریاست ستاد ویژه ساماندهی و راهبری فضای مجازی کشور منصوب کرد

خبر کوتاه

بیانیه جمعی از اساتید دانشگاه در اعتراض به عزل دکتر نجفی

جمعی از اساتید، اعضای هیئت علمی و دانشگاهیان در بیانیه‌ای نسبت به عزل دکتر موسی نجفی از ریاست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی توسط وزیر علوم بر خلاف نقض دستور امام شهید اعتراض کردند. در ابتدای این بیانیه آمده است: خبر برکناری دکتر موسی نجفی، در سخت‌ترین روزهای کشور، دانشمند برجسته علوم سیاسی و از چهره‌های اثرگذار در تولید فکر و تربیت نخبگان دانشگاهی، موجب نگرانی عمیق جامعه دانشگاهی انقلاب اسلامی شده است. همچنین در بخشی دیگر تأکید شد: آنچه این تصمیم را حساس‌تر و پرسش‌برانگیزتر می‌سازد، آن است که طبق اخبار دقیق و صریح، در آغاز دولت نیز چنین جابه‌جایی‌ای مطرح شده بود، اما با مخالفت و پیام مستقیم رهبر شهید انقلاب اسلامی متوقف گردید. دکتر موسی نجفی صرفاً یک مدیر با استاد دانشگاه نیست؛ او از متفکران ریشه‌دار علوم سیاسی و از چهره‌های اثرگذار در تبیین مبانی فکری انقلاب اسلامی است.

آقاتهرانی: با مذاکره مخالفم؛ نمی‌توان به آمریکا اعتماد کرد

رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس با بیان اینکه شخصاً با مذاکره مخالفم اظهار داشت: درست زمانی که دستگاه دیپلماسی و وزیر خارجه با آن‌ها قرار جلسه داشتند، جنگ راه انداختند، یعنی اصلاً مذاکره و قول قرار برای آن‌ها مهم نیست، لذا سوال بنده این است که به این عناصر با این سابقه، چقدر می‌توان اعتماد کرد؟!

روانبخش: بابت تعطیلی صحن مجلس، شرمند‌ه‌ایم

حجت الاسلام روانبخش نماینده مردم قم در حساب کاربری خود با تحسین از گزارش اخیر جواد مگوویی درباره مردم مظلوم لامرد، خطاب به آنها نوشت: ما که شرمند‌ه ایم چون صحن مجلس فعال نیست نمی‌توانیم صدا شما مردم مظلوم باشیم. وی افزود: طرفداران مذاکره هم که می‌ترسند انتشار این اسناد به روند مذاکرات و توافق آسیب بزند! خدا خیر بدهد به جواد مگوویی که با انتشار این گزارش صدای این مظلومان (مردم لامرد) شده است. شده است.

نبیلی: پیش‌نویس توافق اخیر، از برجام هم فاجعه‌بارتر است

مدیرعامل مجمع ناشران انقلاب اسلامی در حساب کاربری خود در ویراستی نوشت: اصل مذاکره و توافق با یزید زمان و قاتل رهبرمان آن هم زیر سایه تهدید و ترور و تجاوز مستمر آنان، عین بی‌شرافتی و بی‌خردی است؛ هرکس می‌خواهد باشد. وی افزود: متن توافق تخیلی‌شان هم عیناً منطق با نقشه راه ظریف خائن در مقاله فارین افروز بوده و قطعاً از برجام خسارت‌بار، برای وضع اقتصاد و سیاست و امنیت ایران فاجعه‌بارتر و به مراتب بدتر است.

احتمال برگزاری انتخابات شوراها تا پایان تابستان

رئیس هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات شوراها ی اسلامی کشور از تمهید همه مقدمات برگزاری هفتمین دوره انتخابات شوراها خبر داد. محمد صالح جوکار در نشست مشترک اعضای هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات شوراها ی اسلامی کشور و ستاد انتخابات وزارت کشور با تأکید بر ضرورت برگزاری انتخابات در سریع‌ترین زمان ممکن تصریح کرد: در صورت تأمین نظر شورای عالی امنیت ملی، هیئت نظارت و ستاد انتخابات کشور آمادگی دارند که انتخابات را تا پایان تابستان برگزار کنند. به گفته جوکار، هیئت مرکزی نظارت و ستاد انتخابات کشور برای تصمیم‌گیری در این خصوص متنی را تنظیم و به دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی ارسال خواهند کرد.

بهارستان

یک‌صدروز تعطیلی صحن علنی

یک‌صدروز از تعطیلی صحن علنی مجلس گذشت و با وجود انتقادات متعدد مردم، نمایندگان و فعالان سیاسی-رسانه‌ای به این موضوع، هنوز اقدامی برای بازگشایی صحن مجلس صورت نگرفته است. موضوعی که به گفته قالیباف و برخی از اعضای هیات رئیسه مجلس، متوقف به نظر شورای عالی امنیت ملی مانده است. هفته گذشته عباس گودرزی، سخنگوی هیات رئیسه مجلس، از بازگشایی قریب‌الوقوع صحن مجلس خبر داده بود و اظهار داشت: «(هیات رئیسه مجلس، تصمیم مثبت و موافق خود را برای برگزاری جلسات به صورت رسمی و فعال‌سازی چرخه قانون‌گذاری اتخاذ کرده است.)» او افزوده بود: «(به‌زودی جلسات رسمی صحن همچون گذشته، با دستور کار مشخص برای قانون‌گذاری برگزار خواهد شد.)» با این حال و با گذشت یک‌صد روز از تعطیلی صحن هنوز خبری از بازگشایی آن دیده نمی‌شود. رهبرانقلاب در پیام ۷ خردادشان، خطاب به نمایندگان مجلس فرمودند: «(از آنجا که نماینده حقیقی ملت باید از جنس ملت باشد، مقطع کنونی، نقطه‌ای عطف جلوه‌ی بعثت مردم در نمایندگان و مجلس شورای اسلامی است تا نقش‌آفرینی و انجام مسئولیت خود را در تراز ملت معیوث شده تنظیم کنند و با کار و ابتکار مضاعف، قانون‌گذاری و نظارت را در مسیر ریل‌گذاری آینده‌ی ایران اسلامی تسریع و تعمیق نمایند.)» همچنین مطالبه شد: «(لازم است مصوبات مجلس با مسائل اصلی کشور و نیازهای مردم نسبتی مستقیم و مشهود داشته باشد و معطوف به امیدآفرینی و آینده‌سازی کشور باشد.)» و تأکید شد که موضوعات «(ثبات اقتصادی، کاهش تورم، مدیریت نقدینگی، رونق تولید، اصلاح برنامه هفتم پیشرفت و افزودن موارد مربوط به نوسازی و بازسازی خسارات جنگ تحمیلی دوم و سوم)» در «(دستور کار اصلی قرار داده)» و «(نقشه‌ی راه حرکت دولت و سایر بخش‌ها را در شرایط کنونی و دوران پساجنگ ترسیم کنند.)»

پاسداشت

مراسم تشییع و تدفین رهبر شهید پس از دهه اول محرم برگزار می‌شود

ستاد بزرگداشت عروج خونین امام مجاهد شهید در اطلاعیه‌ای اعلام کرد: مراسم وداع، تشییع و تدفین آن یگانه‌ی دوران بعد از دهه‌ی اول محرم و هماهنگی‌های نهایی دستگاه‌های مسئول و گروه‌های مردمی برای خدمت‌رسانی شایسته به مردم عزیز عزادار برگزار خواهد شد. متن کامل اطلاعیه شماره ۲ ستاد بزرگداشت عروج خونین امام مجاهد شهید حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای به شرح ذیل است: «با توجه به برنامه‌ریزی‌های گسترده‌ی انجام شده برای برگزاری باشکوه مراسم وداع، تشییع و تدفین امام مجاهد شهید حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای قدس‌الله‌نفسه‌الزکیه و شهدای خانواده‌ی رهبر انقلاب اسلامی، به‌اطلاع می‌رساند گمانه‌زنی‌ها و شایعات منتشرشده در فضای رسانه‌ای داخل و خارج کشور درخصوص زمان و جزئیات مراسم مذکور که موجب ابهام بسیاری از علاقه‌مندان به حضور در این رویداد عظیم شده، فاقد اعتبار است.» همچنین در بخشی دیگری از این پیام آمده است: «با عنایت به سیره‌ی رهبر شهید انقلاب اسلامی اعلی‌الله‌مقامه‌الشریف در اقامه‌ی عزای سید و سالار شهیدان حضرت اباعبدالله‌الحسین علیه‌السلام و اهمیت برپایی عزاداری‌های این ایام در اقصای نقاط ایران و جهان؛ مراسم وداع، تشییع و تدفین آن یگانه‌ی دوران بعد از دهه‌ی اول محرم و هماهنگی‌های نهایی دستگاه‌های مسئول و گروه‌های مردمی برای خدمت‌رسانی شایسته به مردم عزیز عزادار برگزار خواهد شد.»

با گذشت یک‌صدروز از آغاز جنگ تحمیلی سوم، حکمرانی و سلطه نیروهای مسلح ایران به‌رغم برقرار و عواید آن به نفع مردم ایران اخذ می‌شود

عابر بانک هرمز

روز گذشته نیروی دریایی سپاه تاکید کرد که تردد شناورها در تنگه هرمز براساس قواعد از پیش تعیین شده ادامه دارد. پس از تأسیس «سامانه نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس» از هرکشتی عبوری از تنگه هرمز به‌طور میانگین بین ۱.۵ تا ۲ میلیون دلار عوارض دریافت می‌شود و در صورت تخلف و رفتار خارج از چارچوب قوانین ایران، کشتی‌های متخلف با پاسخ نیروهای مسلح کشورمان مواجه می‌شوند به طوری که طی یک هفته اخیر دو کشتی متخلف مورد اصابت موشک‌های ایرانی قرار گرفت.

امیرحسین درکی

روزنامه نگار

روز گذشته خبرنگار اعزامی صداوسیما به منطقه مجاور تنگه هرمز، طی گزارشی اعلام کرد که نیروهای مسلح کشورمان در تنگه هرمز نیز هشدار دادند که اگر کشتی یا شناوری، نظم ایرانی حاکم بر تنگه را نادیده بگیرد، مجازات خواهد شد. بر اساس اعلام روابط عمومی نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، علیرغم مجازات رژیم صهیونیستی در دو روز گذشته، تردد شناورها در تنگه هرمز همچنان براساس قواعد از پیش تعیین شده ادامه دارد. اما برخورد این نیرو با شناورهای نظامی متخلف کشورهای متخاصم، جدی‌تر، سریع‌تر و قاطع‌تر خواهد بود.

قلمرو حکمرانی در تنگه

بر این اساس، کشتی‌های کشورهای متخاصم و کشتی‌های جنگی همچنان اجازه عبور از تنگه هرمز را ندارند و کشتی‌های کشورهای دیگر نیز تنها باید با اجازه ایران و نیروی دریایی سپاه از تنگه هرمز عبور کنند. اگر شناوری بدون اجازه به منطقه تحت مدیریت ایران و نیروی دریایی سپاه نزدیک شود و به آن وارد شود، مجازات سختی خواهد شد. به گفته خبرنگار صداوسیما و براساس اطلاعیه نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، منطقه تحت مدیریت ایران در شرق تنگه هرمز از کوه مبارک در شهرستان جاسک تا بندر فجیره و در غرب تنگه هرمز از انتهای جزیره قشم تا ام‌القویون در امارات است. حکمرانی و تثبیت اقتدار ایران در تنگه هرمز طی یک ماه گذشته اعمال شده و عواید آن به نفع مردم ایران به کار گرفته شده است. موضوعی که محسن زنگنه، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس، روز یکشنبه ۱۷ خردادماه بدان اشاره کرد و از اجرایی شدن اخذ عوارض از کشتی‌های عبوری از تنگه هرمز خبر داده بود. به گفته

او: «از هرکشتی عبوری از تنگه هرمز به‌طور میانگین بین ۱.۵ تا ۲ میلیون دلار دریافت می‌شود.» او افزوده بود: «میزان این مبلغ بستگی به مبدأ و مقصد کشتی، حجم بار، نوع کشتی اعم از کانتینربر یا نفتکش و سایر ویژگی‌هایی دارد که در مقررات عبور و مرور از تنگه هرمز ابلاغ شده است.» وی درباره عواید اخذ شده از هرمز تاکید کرد: «مبالغ به خزانه واریز می‌شود و دولت براساس قوانین حاکم بر بودجه هزینه‌های لازم را انجام می‌دهد.»

پیش از این، نیروهای مسلح کشورمان با تشکیل ستاد ویژه تنگه هرمز، گزارشی از میزان تردد و تعداد کشتی‌هایی که با هماهنگی و مجوز ایران از تنگه عبور کرده‌اند منتشر کردند که مؤید حاکمیت نظم ایرانی در این تنگه است.

ستاد ویژه هرمز

«سامانه نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس» که در تاریخ ۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۵ به منظور بهبود فرایند مدیریت و حکمرانی ایران بر تنگه هرمز تأسیس شده، روز دوشنبه ۱۱ خردادماه در گزارشی، آمار درخواست‌ها و نوع کشتی‌هایی را که با این سامانه هماهنگ شده‌اند منتشر کرده بود. در این گزارش اشاره شده بود که «با شروع فعالیت نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس از اوایل اردیبهشت ماه، بالغ بر ۳۰۰ کشتی غیرایرانی اقدام به ارسال اطلاعات جهت دریافت مجوز عبور ایمن از تنگه هرمز کرده‌اند که عمده آن‌ها از نوع نفتکش بوده است.» همچنین در بخش دیگری از این گزارش آمده بود: «کشتی‌های خروجی و ورودی به خلیج فارس به ترتیب ۷۷ و ۲۳ درصد از درخواست‌ها را تشکیل داده‌اند. مقصد عمده کشتی‌های خروجی کشورهای آسیایی به‌ویژه چین و هند، و مقصد عمده کشتی‌های ورودی امارات

متحده عربی بوده است.» همچنین اعلام شد که پی‌جی‌اس‌ای (نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس) امکان صدور مجوز برای عبور کشتی‌های کشورهای متخاصم را ندارد و در شرایط محدودیت ناشی از جنگ، عبور کشتی‌های مرتبط با دولت‌های همسورا در اولویت قرار می‌دهد.

عبور امن کشتی‌ها از مسیر تعیین شده ایران که البته با پرداخت عوارض به کشورمان همراه است، حکایت از این مسئله دارد که نظم جدید حاکم بر تنگه همچنان ادامه‌دار است و قرار نیست این نظم به وضعیت قبل از جنگ تحمیلی سوم بازگردد.

عبور بدون اجازه ممنوع

طی هفته اخیر، مطابق اطلاعیه نیروی دریایی سپاه، دو کشتی به نام‌های «MSC Sariska» و «Panaya» با مالکیت دشمن آمریکایی-صهیونیستی مورد هدف موشک‌های نیروی دریایی سپاه قرار گرفته‌اند. موضوعی که نشان‌دهنده این مطلب است که در صورت عبور غیرمجاز از تنگه هرمز و خروج از چارچوب جدید ترسیم شده از سوی کشورمان، اجازه عبور صادر نمی‌شود و کشتی‌ها چاره‌ای جز پذیرش نظم جدید و پرداخت عوارض نخواهند داشت.

میدان

حضور در خیابان را حفظ کنید

سید مجید موسوی، فرمانده هوا فضا سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در توصیه‌ای به تجمعات مردمی در صفحه شخصی خود نوشت: حضور در خیابان را تا زمانی که مقام معظم رهبری اراده می‌کنند؛ حفظ کنید و تلاش داشته باشید که ما بتوانیم با پیوند زدن میدان، خیابان و دیپلماسی دشمن را از صحنه تلاش مذبوحانه خود خارج و عزت و اقتدار را برای ایران و ملت‌های آزاده فراهم کنیم.

بازدید فرمانده نیروی زمینی ارتش از مرزهای غرب

امیر سرتیپ علی جهانشاهی فرمانده نیروی زمینی ارتش در بازدید از یگان‌های عملیاتی تیپ ۷۱ پیاده مکانیزه ابوذر در نوار مرزی غرب کشور، بر آمادگی همه‌جانبه یگان‌های این نیرو برای انجام مأموریت‌های محوله و مقابله با هرگونه تهدید احتمالی تأکید کرد. وی ضمن ابراز رضایتمندی از وضعیت آمادگی رزمی و عملیاتی یگان‌های مستقر در منطقه، اظهار کرد: یگان‌های نیروی زمینی ارتش با هوشیاری کامل، دست بر ماشه و آماده پاسخگویی قاطع به هرگونه تهدید احتمالی هستند.

وزارت دفاع: دست رزمندگان اسلام را پرتوان‌تر خواهیم کرد

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، وزارت دفاع با صدور بیانیه‌ای از حضور آگاهانه، پرشور و مسئولانه ملت بزرگ ایران در یکصد روز گذشته قدردانی کرد در بخشی از این بیانیه آمده است: نیروهای مسلح بر خود فرض می‌دانند که با تمام ظرفیت‌های علمی، صنعتی و دفاعی کشور، روند تولید و توسعه تجهیزات، تسلیحات و سامانه‌های مورد نیاز نیروهای مسلح را با قدرت و شتاب بیشتری دنبال کند تا دستان رزمندگان اسلام در دفاع از امنیت، استقلال و تمامیت ارضی کشور همواره پرتوان و مقتدر باشد.

عدلیه

توقیف ویلای علی کریمی در لاهیجان به نفع مردم

در پی حمله دشمن صهیونیستی -آمریکایی به کشور در طول جنگ رمضان، با دستور قضایی اموال تعداد زیادی از خائنین به وطن و مردم که از عناصر وابسته به رژیم صهیونیستی و کشورهای متخاصم هستند، در راستای حفظ حقوق عامه و اجرای قانون تشدید مجازات جاسوسی و همکاری با رژیم صهیونیستی علیه امنیت و منافع ملی به نفع مردم شناسایی و توقیف شده است. یکی از خائنان به وطن که فعالیت گسترده‌ای در حمایت از دشمن در سال‌های گذشته ویژه در جنگ‌های تحمیلی اخیر داشته علی کریمی، بازیکن سابق فوتبال است که در هفته‌های گذشته با رصد اطلاعاتی بخشی از املاک وی در استان البرز شناسایی و توقیف شده بود. به تازگی نیز اموال جدیدی از علی کریمی شناسایی و دستور توقیف آنها صادر شده است. براساس این گزارش، ملک شناسایی شده از این فرد یک ویلای ۳ طبقه به متراژ ۱۱۵۰ مترمربع، دارای ۶۰۰ مترمربع عیانی در شهرستان لاهیجان استان گیلان است. همچنین از این فرد چندین خط تلفن همراه با شماره‌های رند شناسایی شده است.

کیلر: تنگه هرمز کاملاً در اختیار ایران و تقریباً بسته است!

روز گذشته، مؤسسه کیلر با انتشار گزارشی درخصوص عبور و مرور کشتی‌ها در تنگه هرمز اعلام کرد: ترافیک در تنگه هرمز همچنان محدود است و از جمعه گذشته تا یکشنبه این هفته فقط ۸ کشتی عبور کردند. در این گزارش تصریح شد که همه کشتی‌ها نیز برای عبور از مسیر ایران استفاده کردند و ۲ کشتی از این ۸ کشتی نیز با پرچم ایران عبور کردند و تحت تحریم آمریکا بودند.

عدد خبر

۲۳۲

طبق آماروزارت نیرو، میزان بارش‌های کشور در سال آبی جاری (از اول مهرماه ۱۴۰۴) تا ۱۵ خرداد امسال به ۲۳۲.۷ میلی‌متر رسیده که نسبت به دوره بلندمدت بدون تغییر مانده، اما نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۶۸ درصد افزایش نشان می‌دهد. استان‌هایی که بیشترین افزایش بارندگی را داشته‌اند شامل خراسان رضوی، لرستان، گلستان، خراسان جنوبی، آذربایجان شرقی، کردستان، فارس، خوزستان، کرمانشاه، آذربایجان غربی، کرمان، ایلام، بوشهر و هرمزگان بوده‌اند که بین ۱۰ تا ۷۱ درصد افزایش ثبت کرده‌اند. بیشترین رشد بارندگی در استان هرمزگان با ۷۱ درصد بوده و بیشترین افت بارندگی مربوط به استان قم است. کمترین میزان بارش نیز دریزد با ۷۰.۲ میلی‌متر ثبت شده که گرچه نسبت به سال گذشته ۳۷ درصد افزایش دارد.

عدد خبر

۲۷

میلیون یورو سه ماهه نخست سال ۲۰۲۶، با وجود تنش‌های سیاسی- نظامی، در سطح سال قبل حفظ شده است. ارزش صادرات پسته ایران به اتحادیه اروپا از ۲۶.۷ میلیون یورو در سه ماهه نخست سال ۲۰۲۵ به ۲۶.۸ میلیون یورو در مدت مشابه امسال رسیده که نشان‌دهنده ثبات نسبی و حتی رشد ۰.۴ درصدی است. صادرات پسته با پوست ایران به اروپا از ۱.۵ میلیون یورو در ماه‌های ژانویه تا مارس ۲۰۲۵ به یک میلیون یورو در مدت مشابه امسال کاهش یافته که بیانگر افت ۳۳ درصدی است. در مقابل، صادرات مغز پسته ایران در همین مدت زمان از ۲۵.۲ به ۲۵.۸ میلیون یورو رسیده و رشد ۲ درصدی را تجربه کرده است.

عدد خبر

۱۲

میلیون بشکه ذخیره استراتژیک نفت آمریکا (SPR) طی هفته گذشته ۷.۹ میلیون بشکه کاهش یافته و به ۳۴۹.۲ میلیون بشکه رسیده است. به عبارتی، مجموع ذخایر نفت خام آمریکا در یک هفته بیش از ۱۲.۹ میلیون بشکه کاهش یافته است. این بدان معناست که احتمالاً در هفته‌های آینده، ذخیره استراتژیک به پایین‌ترین سطح خود از سال ۱۹۸۳ خواهد رسید؛ یعنی زمانی که این ذخایر شکل گرفته بودند. بر اساس گزارش‌های بین‌المللی، مخازن نفت منطقه کاشینگ در اوکلاه‌ها، به‌عنوان قلب تپنده و نقطه تحویل قراردادهای آتی نفت وست‌تگزاس اینترنتیت، در حال نزدیک شدن به زیرکف عملیاتی ۲۰ میلیون بشکه هستند.

عدد خبر

۳

فارس نوشت: دی‌ماه سال گذشته دولت ارز ترجیحی ۲۸۵۰۰ تومانی را حذف کرد و افزایش قیمت کالاهای مرتبط با این ارز محرز شد. دولت برای جبران افزایش هزینه‌های خانواده، کالابرگ را در نظر گرفت. ۱۱ قلم کالا در سبد خانواده قرار گرفت و دولت در قالب کالابرگ یک میلیون تومانی به‌صورت ماهانه به هر نفر پرداخت کرد. با توجه به نرخ کالاهای در ۱۶ دی‌ماه و پس از حذف ارز ترجیحی، کالابرگ یک میلیون تومانی افزایش هزینه‌های خانواده را به‌طور کامل پوشش می‌داد. اما اکنون و در خردادماه، قیمت‌ها افزایش یافته‌اند، به‌طوری که هزینه کالاهای برای هر نفر ماهانه به ۳ میلیون تومان رسیده است؛ عددی که در ۱۶ دی‌ماه تنها یک میلیون تومان بود.

مرتضی افقه در گفت‌وگو با نوبند:

مقصر تورم بی‌سابقه، سیاست دولت است نه جنگ

دولت چهاردهمی‌ها تاکید دارند جهش قیمت‌ها و ثبت رکوردهای تورمی در اقتصاد ایران طی چند ماه اخیر، به‌خصوص در اردیبهشت‌ماه امسال، به دلیل جنگ رمضان است. با این حال، منتقدان دولت و بیشتر کارشناسان، علت جهش‌های تورمی را سیاست‌های دولت پزشکیان می‌دانند. واکنش‌های عصبی دولت و تیم رسانه‌ای آن در قبال رسانه‌ها به دلیل پوشش آمار تورم و اخبار گرانی‌ها همچنان ادامه دارد.

گذشته دولت است. وی افزود: هر زمان که دولت‌ها به سمت افزایش قیمت یا تغییر در سیاست‌های ارزی رفته‌اند، آثار تورمی شدیدی ایجاد شده است؛ همان‌طور که در دوره‌هایی مانند افزایش نرخ ارز در دولت‌های گذشته یا حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی شاهد آن بودیم. سیاست‌های دولت آقای پزشکیان نیز در حوزه ارز، به‌خصوص در دی‌ماه ۱۴۰۴، به تورمی منجر شده که می‌توان گفت کم‌سابقه بوده است. این استاد اقتصاد دانشگاه چمران اهواز ادامه داد: اگرچه بخشی از تورم موجود ناشی از انتظارات تورمی مرتبط با جنگ است، اما هنوز آثار عینی جنگ در اقتصاد ایران بروز نکرده و فقط همان بخش انتظارات تورمی ناشی از جنگ، به تورم حاصل از سیاست‌های اشتباه دی‌ماه گذشته اضافه شده است.

سهم ۸۰ درصدی

تصمیمات دولت پزشکیان در تورم

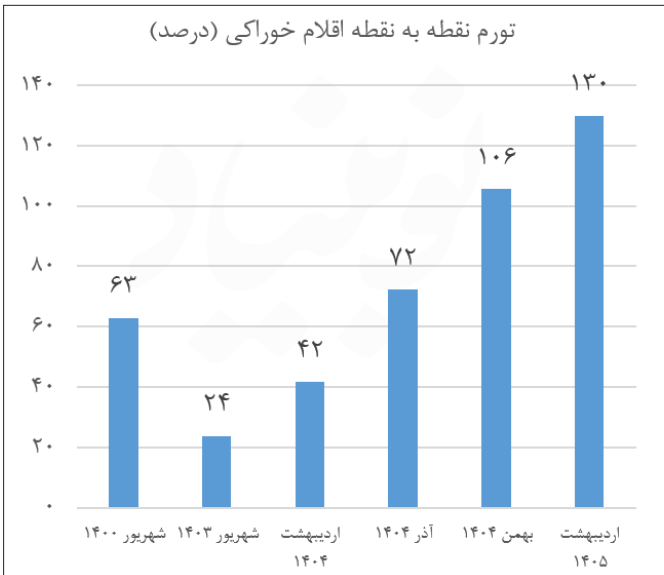
افقه تصریح کرد: حدود ۸۰ درصد تورم فعلی ناشی از سیاست‌های اقتصادی دولت و حدود ۲۰ درصد مربوط به انتظارات تورمی ناشی از جنگ است. البته این اعداد دقیق نیستند، اما به‌طور کلی می‌توان چنین برآوردی داشت؛ بنابراین در شرایط فعلی، تورم موجود عمدتاً ناشی از همان سیاست ارزی دی‌ماه است. وی در پاسخ به پرسشی درباره انتقادهای رئیس‌جمهور نسبت به رسانه‌ها و اینکه بخشی از تورم راناشی از شرایط جنگی دانسته‌اند، گفت: بخش قابل توجهی از تورم کنونی ناشی از سیاست اقتصادی دولت است. این سیاست‌ها ریشه در تفکرات طرفداران اقتصاد آزاد دارد و پیش از این نیز در دوره‌هایی مانند دولت مرحوم هاشمی رفسنجانی اجرا شده بود. این اقتصاددان درباره آغاز روند صعودی تورم پیش از جنگ گفت: در دی‌ماه ۱۴۰۳، در دیداری که با آقای همتی (که در آن زمان به عنوان وزیر اقتصاد در دولت حضور داشتند) داشتم، هشدار دادم که اجرای سیاست‌های ارزی دولت، تورم سنگینی به کشور تحمیل خواهد کرد. هر زمان که تفکر طرفداران اقتصاد آزاد بر سیاست‌گذاری اقتصادی کشور حاکم شده، شدت تورم نیز افزایش پیدا کرده است. اگرچه دولت آقای پزشکیان در شرایطی روی کار آمد که کشور هفت سال تحت فشار تحریم‌ها قرار داشت، اما سیاست‌های بازار آزادی که در پیش گرفته شد، روند افزایش تورم را سرعت بخشید.

اصلی در بروز موج تورم و گرانی‌ها عنوان می‌کنند. با این حال، مقامات دولت از جمله شخص رئیس‌جمهور، رئیس کل بانک مرکزی و همچنین نزدیکان دولت از جمله فرزند پزشکیان، تلاش دارند جنگ اخیر را عامل اصلی تورم معرفی کنند. روند صعودی تورم که پیش از جنگ هم شدت گرفته بود، همچنان ادامه یافت؛ تا جایی که در پایان اردیبهشت‌ماه امسال طبق اعلام مرکز آمار، نرخ تورم نقطه به نقطه به ۸۳.۹ درصد رسید. این رقم، یک رکورد بی‌سابقه در بیش از نیم قرن اخیر به شمار می‌رود و تنها با تورم دوران جنگ جهانی دوم قابل مقایسه است.

داده‌های مرکز آمار نشان می‌دهد نرخ تورم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها که در شهریور ۱۴۰۳ معادل ۲۳.۸ درصد بود، در پایان اردیبهشت ۱۴۰۴ به ۴۱.۵ درصد افزایش یافت. افزایش نرخ رسمی ارز در مرکز مبادله، موضوعی بود که باعث افزایش هزینه تولید کالاهای خوراکی شد و تورم خوراکی‌ها را حتی پیش از جنگ ۱۲ روزه تقریباً دو برابر کرد. تورم خوراکی‌ها در پایان آذر سال گذشته به ۷۲.۳ درصد افزایش یابد. دی‌ماه ۱۴۰۴ اما نقطه عطفی در تورم خوراکی‌ها بود؛ جایی که نرخ ارز در مرکز مبادله ناگهان از ۸۴ به حدود ۱۲۸ هزار تومان افزایش یافت که رشد بیش از ۵۰ درصدی را تنها در یک روز نشان می‌دهد. ارز ترجیحی ۲۸۵۰۰ تومانی نیز حذف و نرخ مرکز مبادله (۱۲۸ هزار تومان) جایگزین آن شد. این نرخ که در آغاز سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز معادل ۱۲۸ هزار تومان بود، در ادامه افزایش یافت و تا روز گذشته به ۱۴۸ هزار تومان رسید.

ثبت تورم‌های بی‌سابقه با جراحی ارزی

مرتضی افقه، اقتصاددان و استاد دانشگاه چمران اهواز، در گفت‌وگو با نوبند درباره اینکه رئیس‌جمهور و مدافعان دولت چهاردهم افزایش تورم در اقتصاد ایران را به جنگ ارتباط می‌دهند، اظهار کرد: تورم پس از تشدید تحریم‌ها در سال ۱۳۹۷ روند افزایشی پیدا کرد و در چند سال اخیر در سطوح بالای ۳۰ درصد تثبیت شده بود. با این حال، بخش قابل توجهی از تورم امروز ناشی از آثار سیاست‌های ارزی دی‌ماه سال

حمید کمار
روزنامه‌نگار

در یکی از آخرین موارد، یوسف پزشکیان، فرزند مسعود پزشکیان، رسانه‌ها را نسبت به پوشش اخبار گرانی‌ها تهدید به افشای «عوامل و علل تورم» کرد. در کشمکش روایت‌های دولت و منتقدان درباره علت تورم اخیر، آمارهای ارائه شده از سوی دستگاه‌های دولتی، تنها داور بی‌طرف محسوب می‌شود. آمارهای مرکز آمار نشان می‌دهد نرخ تورم نقطه به نقطه در پایان شهریورماه ۱۴۰۳ یعنی آخرین ماه فعالیت دولت شهید رئیسی، معادل ۳۱.۲ درصد بود. این شاخص در پایان اردیبهشت ۱۴۰۴ یعنی حدود یک ماه قبل از جنگ ۱۲ روزه، به ۳۸.۷ درصد افزایش یافت. همین افزایش تورم پیش از آغاز جنگ ۱۲ روزه نشان می‌دهد روند صعودی تورم از ابتدای دولت پزشکیان آغاز شده و تا پیش از جنگ ۱۲ روزه ادامه داشته است. این روند صعودی پس از جنگ ۱۲ روزه هم ادامه داشت؛ تا جایی که نرخ تورم نقطه به نقطه در پایان آذر ۱۴۰۴ یعنی پیش از اجرای سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز، به ۵۲.۶ درصد افزایش یافت.

اجرای سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز در میانه دی‌ماه سال گذشته، شیب رشد تورم را به مراتب تندتر کرد. مطابق گزارش مرکز آمار، نرخ تورم نقطه به نقطه که در پایان آذر سال گذشته ۵۲.۶ درصد بود، در دی‌ماه به ۶۰ و در بهمن‌ماه به ۶۸.۱ درصد افزایش یافت؛ یعنی تنها با گذشت کمتر از دو ماه از اجرای سیاست ارزی دولت، تورم نقطه به نقطه معادل ۱۵.۵ واحد درصد افزایش یافت. در مجموع، از ابتدای شروع به کار دولت پزشکیان تا پایان بهمن‌ماه سال گذشته و پیش از آغاز جنگ رمضان، نرخ تورم نقطه به نقطه بالغ بر ۳۶.۹ درصد افزایش یافت و بیش از دو برابر شد. این همان نکته‌ای است که منتقدان دولت با اشاره به آن، سیاست اقتصادی دولت را عامل

افزایش ۲۵ درصدی هزینه‌های تولید در زمستان ۱۴۰۴

افزایش نرخ ارز در مرکز مبادله و حذف ارز ترجیحی، باعث تشدید تورم تولیدکننده و افزایش هزینه‌های تولید شد. داده‌های مرکز آمار نشان می‌دهد تورم فصلی تولیدکننده در زمستان سال گذشته، رکورد تاریخی خود را ثبت کرده و به ۲۴.۸ درصد رسیده است. این بدان معناست که هزینه‌های تولید در کشور تنها طی سه ماه زمستان سال گذشته، حدود ۲۵ درصد افزایش داشته است.

خبر کوتاه

بورس تهران رکورد رشد روزانه را شکست

بازار سهام دیروز (سه‌شنبه ۱۹ خرداد ۱۴۰۵)، پس از یک روز روند نزولی، دوباره با برتری خریداران سبزپوش شد. براساس داده‌های آماری سازمان بورس، ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی و پایانی (TAL) دیروز به ۱۶ هزار و ۱۷۱ میلیارد تومان رسید. همچنین مجموع ارزش معاملات بازارهای بورس و فرابورس به محدوده ۲۱۵ همت رسید و ارزش کل بازارهای سهام ایران، شامل بورس، بازار پایه و فرابورس، نیز در محدوده ۱۵ هزار و ۷۷۱ همت قرار گرفت. شاخص کل بورس تهران دیروز با جهش ۱۱۴ هزار و ۸۶۳ واحدی (۲.۶ درصد)، سقف جدیدی را فتح کرد و در ارتفاع ۴ میلیون و ۵۴۰ هزار و ۸۷۴ واحد قرار گرفت. در معاملات دیروز، رکورد بیشترین رشد روزانه شاخص بورس تهران ثبت شد؛ پیش از این، بیشترین رشد روزانه مربوط به ۱۶ دی ۱۴۰۴ با رشد ۱۱۲ هزار واحد بود. شاخص هم‌وزن نیز با رشد ۲.۵ درصدی (۲۹ هزار و ۷۴۰ واحد) در محدوده یک میلیون و ۲۱۷ هزار و ۸۱۹ واحد ایستاد. شاخص کل فرابورس ایران هم با افزایش ۸۵۹ واحد (۲.۶ درصد) به ۳۴ هزار و ۶۲۳ واحد رسید. دیروز بازار شاهد ورود گسترده پول از سمت حقیقی‌ها بود و بیش از ۷۷۹۶ میلیارد تومان پول خرد وارد چرخه سهام و صندوق‌های سهامی شد؛ هرچند ۱۷۵۸ میلیارد تومان پول از صندوق‌های درآمد ثابت خارج شد.

افزایش قیمت برای خودروسازان بدعهد ممنوع شد

رئیس سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان درباره نحوه صدور مجوز فروش جدید برای خودروسازان گفت: براساس فرمول تعیین‌شده در سازمان حمایت، با توجه به تعداد خودروهای پیش‌فروش معوق، مدت زمان تأخیر در تحویل و حجم تولید شرکت‌ها، یک شاخص محاسبه می‌شود که مبنای صدور مجوز برای فروش‌های جدید قرار می‌گیرد و این عدد ممکن است برای هر شرکت متفاوت باشد. خودروسازانی که در تحویل خودروها دارای تعهدات معوق باشند و براساس این فرمول در وضعیت غیرمجاز قرار بگیرند، اجازه انجام فروش جدید نخواهند داشت. حسین فرهودزاده افزود: به شرکت‌هایی که در انجام تعهدات خود بدعهدی داشته باشند، مجوز فروش جدید داده نمی‌شود و وزارت صمت نیز خدمات ارزی و گمرکی این شرکت‌ها را مسدود می‌کند؛ ضمن اینکه این شرکت‌ها اجازه افزایش قیمت محصولات خود را نیز نخواهند داشت.

از سراب غرب تا مسیر پیشرفت؛

چگونه ایران از تله اقتصاد معطل عبور می کند؟

۹۰ نشان داد اتکا به وعده های غربی راهگشا نیست. این گزارش بررسی می کند که ایران چگونه با راهبرد تنوع بخشی به شرکا و پرهیز از وابستگی ساختاری، مسیر خروج از این تله را ترسیم کرده است.

جهان در حال عبور از نظم تک قطبی و بازآرایی هندسه قدرت اقتصادی است؛ تحولی که افول هژمونی غرب و ظهور بلوک های نوظهور را آشکار کرده است. در چنین پیچ تاریخی، تجربه پرهزینه «اقتصاد معطل» در دهه

جعفر صارمی

پژوهشگر اقتصادی

۶

عقربه های ساعت اقتصاد سیاسی جهان در حال ثبت یکی از شگرف ترین دگرگونی های قرن اخیر است؛ دگرگونی عمیقی که نشان می دهد صفحات تکنونیک و گسل های قدرت در عرصه بین الملل جابه جا شده اند. تا همین دو دهه پیش، استراتژیست های غربی با غرور از پایان تاریخ و استقرار ابدی نظم تک قطبی با محوریت واشنگتن سخن می گفتند. در آن دوران، پایتخت های غربی کانون بلامنازع تصمیم گیری برای اقتصاد، تجارت، فناوری و حتی قیمت گذاری بر منابع سایر ملت ها بودند. اما امروز این تصویر باشکوه از هژمونی غرب ترک های عمیقی برداشته و تمرکز تاریخی قدرت در حال شکست خوردن است. این گذار بزرگ که در ادبیات راهبردی ایران با تعبیر دقیق «پیچ تاریخی» و «تغییر هندسه قدرت جهانی از غرب به شرق» صورت بندی شده، واقعیتی است که با زبان بی رحم و صریح آمار، روی تابلوهای بورس، مسیر کریدورهای تجاری و ذخایر ارزی بانک های مرکزی در حال مخاברה است. جهان امروز شاهد ظهور بلوک های قدرت نوآفریده ای در آسیا و اوراسیاست که انحصار نهادهای برآمده از توافق برتون وودز (مانند بانک جهانی و صندوق بین المللی پول) را به چالش کشیده اند. در این دوران گذار و عبور از جهان تک قطبی به نظمی چند جانبه، بزرگ ترین خطای راهبردی برای یک کشور، عدم درک زمانه و لنگر انداختن در گذشته است.

ظهور بلوک های قدرت جدید

این دگردیسی عظیم واقعیتی است که در سرسخت ترین داده های اقتصاد کلان خودنمایی می کند. برآورد ها نشان می دهد تا سال ۲۰۲۵، سهم کشورهای عضو و شریک «بریکس پلاس» از یک اقتصاد جهانی به مرز ۲۹ درصد، معادل بیش از ۳۳.۵ تریلیون دلار خواهد رسید. در نقطه مقابل، کلوب سنتی قدرت های غربی، یعنی گروه هفت، در سراسرایی افول سهم خود از اقتصاد جهانی دست و پا می زند. ظهور غول های اقتصادی نوپدید چون چین با تولید ناخالص داخلی نزدیک به ۱۹.۵ تریلیون دلار و هند با بیش از ۴.۲ تریلیون دلار، انحصار تاریخی ثروت و تولید را برای همیشه از چنگ غرب خارج کرده است. اما دامنه این جابه جایی گرانیگاه قدرت، از مرزهای تولید فراتر رفته و به شاهرگ های پولی جهان نیز کشیده

شده است. روند پرشتاب دلارزدایی اکنون به کابوس معماران تحریم تبدیل شده است؛ دلاری که در آغاز هزاره جدید با سهمی ۷۰ درصدی سلاح بلامنازع آمریکا در ذخایر ارزی جهان بود، امروز به سهمی در حدود ۵۸ درصد سقوط کرده است. تکاپوی اقتصاد های نوظهور برای انعقاد پیمان های پولی دو جانبه، تجارت با ارزهای ملی و عطش بانک های مرکزی شرق برای انباشت طلا، همگی میخ هایی است که بر تابوت هژمونی پولی برتون وودز کوبیده می شود. اهمیت حیاتی این دوران گذار برای ایران، در رصد و تشخیص زود هنگام این دگرگونی در منظومه فکری و راهبردی رهبر شهید انقلاب نهفته است. منطق مستحکم این نگاه بر یک واقعیت بدیهی استوار است؛ در روزگاری که جهان با شتابی تاریخی در حال عبور از غرب محوری است و معماری جدیدی از بلوک های قدرت در حال تکوین است، آویختن به طناب پوسیده غرب و گره زدن شریان های اقتصاد ملی به اخم و لبخند چند پایتخت اروپایی و آمریکایی نه تنها یک خطای محاسباتی، بلکه یک خسران تاریخی و جبران ناپذیر است.

دهه ۹۰: تجربه تلخ و پرهزینه اقتصاد معطل

روشن ترین گواه بر اثبات خطای راهبردی اتکا به غرب، واکاوی آسیب شناسانه اقتصاد ایران در دهه ۹۰ است. در آن مقطع، بخش عمده ای از ظرفیت های تصمیم ساز، بدنه اجرایی و دیپلماسی اقتصادی کشور، به امید گشایش های موهوم غربی و لغو تحریم ها در وضعیت تعلیق فرو رفت. پیامد محتوم این رویکرد، زایش پدیده ای مخرب و فرساینده تحت عنوان «اقتصاد شرطی شده» بود. داده های منتشر شده نشان می دهد که میانگین رشد واقعی و سالانه اقتصاد کشور در طول این دهه به رقم نگران کننده ۰.۲۹ درصد یعنی تقریباً صفر تنزل یافت. این شاخص به روشنی ثابت می کند که پیوند زدن مقدرات اقتصادی کشور به پالس های سیاسی و وعده های غربی، عملاً موتور محرک تولید، رشد و سرمایه گذاری داخلی را از کار انداخت. در این فضا نه تنها سرمایه گذاران داخلی در انتظار فرجام مذاکرات در وضعیت انفعالی قرار گرفتند، بلکه شرکای راهبردی و شرقی ایران نیز به واسطه برخی غفلت ها سطح تعاملات خود را با تهران کاهش دادند. تجربه توافق هسته ای و متعاقب آن خروج یک جانبه و عهد شکنانه آمریکا نشان داد که بلوک غرب اساساً نه اراده ای برای انتفاع اقتصادی ایران دارد و نه در ساختار در حال گذار جهانی از توان پیشین برخوردار است.

تداوم انسداد میلیاردها دلار از دارایی های ایران، کارشکنی های مستمر در مسیر تجارت مشروع کشور و بی حاصلی ساز و کارهای نمایشی و فاقد ضمانت اجرایی نظیر اینستکس، این حقیقت را به اثبات رساند که انتظار گشایش از جانب غرب سرابی بیش نبوده و تکیه بر دیواری است که پایه های آن لرزان و در حال فرو ریختن است. در برابر این رویکرد خسارت بار و معطل مانده، منطق رهبر شهید انقلاب بر پایه یک واقع بینی تاریخی و علمی استوار بوده است: استفاده از دستاوردها و تجربیات مفید غرب، بدون وابستگی ساختاری و هویتی به آن. ایشان در تبیین این نگاه عقلانی و دور از افراط و تفریط، خط بطلانی برد و نگاه «غرب گرایی مطلق» و «غرب ستیزی متحجرانه» می کشند و می فرمایند: «دو گرایی متضاد در مورد غرب هست که هر دو غلط است؛ یک گرایی عبارت است از تحجرو تعصب بیجا و ندیدن مثبتات غرب... نقطه مقابلش غرب زدگی است... نسبت به غرب همان طور که گفتم اعتماد نمی شود کرد؛ ارتباط باید داشت، ولی تکیه به آنها نباید کرد؛ از علم آنها و از مثبتات آنها باید استفاده کرد [ولی] مطلقاً به آنها اطمینان نباید کرد». بر اساس این نقشه راه که می توان آن را «گزینش حکیمانه» نامید، یادگیری علم، فناوری، روش های نوین توسعه و حتی شیوه های مدیریت کارآمد از غرب نه تنها مذموم نیست، بلکه به شدت توصیه می شود. اما سپردن شریان های حیاتی اقتصاد کشور، مانند سیستم بانکی، فروش نفت و تأمین کالاهای اساسی، به اراده آنها خط قرمز است. رهبر شهید انقلاب در جای دیگری تأکید کرده بودند: «ما در استفاده از محصول فکر و عقل و تجربه بیگانگان، معتقد به گزینشیم؛ یعنی هر چه را که لازم داشتیم و برای ما خوب بود، گزینش می کنیم و برمی داریم». اهمیت و دستاورد عینی این دیدگاه بلند مدت، مصون سازی کشور از بن بست های راهبردی است. در شرایطی که غرب با ابزار تحریم، بدعهدی و انسداد مسیرهای مالی تلاش داشت ایران را در یک تنگنای مطلق قرار دهد، همین راهبرد کلان یعنی عدم اتکای محض به غرب به عنوان یک ضربه گیر قدرتمند عمل کرد. این پیش بینی دقیق باعث شد کشور در تله انزوای تحمیلی گرفتار نشود و دستگاه دیپلماسی و اقتصاد ایران بتواند با ایجاد تنوع در سید تعاملات خود، مسیرهای جایگزینی را خلق کند.

عبور از سراب و جایابی در کریدورهای قدرت فردا

امروز که جهان با سرعتی بی سابقه به سمت چندجانبه گرایی و دلارزدایی حرکت می کند، نقش بی بدیل رهبر شهید انقلاب در عبور دادن کشتی اقتصاد و دیپلماسی کشور از میان طوفان سراب ها و توهمات دهه نود به سوی واقعیت های نظم

جدید بیش از پیش آشکار شده است. ایشان نه تنها با تشخیص و پیش بینی زود هنگام تغییر هندسه قدرت هشدار دادند که (انتظار کم، صداقت و همراهی [از غربی ها]

نمی شود داشت)، بلکه با ایستادگی در برابر ایدیه خسارت بار «اقتصاد معطل»، دستگاه محاسباتی و اجرایی کشور را با قاطعیت به سمت «اولویت همسایگان»، «نگاه به شرق» و «تنوع بخشی به شرکای تجاری» هدایت کردند.

یادداشت

بحران جهانی مازاد ظرفیت فولاد؛ زنگ خطر OECD برای ایران

رضاموسایی
سیاست پژوه صنعت و معدن

گزارش «چشم انداز فولاد ۲۰۲۶» سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) از ورود صنعت فولاد جهان به مرحله ای جدید از بحران مازاد ظرفیت خبر می دهد؛ بحرانی که در آن، رشد کند تقاضا با توسعه شتابان ظرفیت های تولیدی، به ویژه در آسیا، تلاقی کرده و آینده بازار جهانی فولاد را با چالش های جدی مواجه ساخته است. بر اساس این گزارش، ظرفیت مازاد جهانی فولاد که در سال ۲۰۲۵ به حدود ۶۴۰ میلیون تن رسیده است، تا سال ۲۰۲۸ به ۷۴۵ میلیون تن افزایش خواهد یافت. در مقابل، رشد تقاضای جهانی تا سال ۲۰۳۰ به طور متوسط کمتر از یک درصد در سال برآورد می شود. نتیجه این شکاف، کاهش نرخ بهره برداری از ظرفیت کارخانه ها و تشدید رقابت قیمتی در بازارهای بین المللی خواهد بود. در این میان، چین همچنان بازیگر اصلی بازار جهانی فولاد است. رکود بخش مسکن و ساخت وساز داخلی، تولیدکنندگان چینی را بیش از گذشته به سمت صادرات سوق داده و صادرات فولاد این کشور در سال ۲۰۲۵ به رکورد ۱۳۱ میلیون تن رسیده است. هم زمان، پکن برنامه توسعه ده ها میلیون تن ظرفیت جدید را نیز در دستور کار قرار داده است؛ اقدامی که به نگرانی ها درباره تشدید مازاد عرضه دامن می زند. OECD همچنین بر نقش بارزانه های گسترده دولتی در برهم خوردن قواعد رقابت تأکید می کند. بر اساس این گزارش، شرکت های فولادی چین به طور متوسط چند برابر رقبای خود در اقتصادهای بازار از حمایت های مالی، اعتباری و مالیاتی برخوردارند؛ موضوعی که موجب تضعیف رقابت پذیری تولیدکنندگان مستقل و کاهش انگیزه سرمایه گذاری در فناوری های نوین و فولاد سبز شده است. پیامد طبیعی این روند، افزایش موج حمایت گرایی تجاری در جهان بوده است. اکنون صدها پرونده آنتی دامپینگ و اقدامات جبرانی علیه محصولات فولادی در جریان است و بسیاری از کشورها با تشدید تعرفه ها و محدودیت های وارداتی، در تلاش اند از صنایع داخلی خود محافظت کنند. با این حال، گزارش OECD نشان می دهد که صادرکنندگان بزرگ از طریق کشورهای ثالث یا با تغییر مشخصات فنی محصولات، بخشی از این محدودیت ها را دور می زنند. در کنار این تحولات، محدودیت های صادراتی بر مواد اولیه راهبردی نظیر قراضه آهن، نیکل و کروم نیز به عاملی جدید در رقابت ژئوپلیتیک تبدیل شده است. کشورها برای حفظ مزیت صنعتی خود، کنترل بیشتری بر منابع معدنی و مواد اولیه اعمال می کنند؛ روندی که می تواند زنجیره تأمین جهانی فولاد را با اختلالات بیشتری مواجه سازد.

ایران در کانون بازار آهن اسفنجی

نام ایران در گزارش OECD به طور مشخص در حوزه تولید آهن اسفنجی مطرح شده است. این گزارش تأکید می کند که ایران و هند بیش از ۷۰ درصد تولید جهانی آهن اسفنجی را در اختیار دارند؛ مزیتی که از دسترسی ایران به منابع گسترده گاز طبیعی و سنگ آهن ناشی می شود. با این حال، گزارش نسبت به ریسک های ناشی از تحریم ها، محدودیت های انرژی و نااطمینانی های ژئوپلیتیک هشدار می دهد. از نگاه OECD، تداوم توسعه صنعت فولاد ایران بدون حل چالش های زیرساختی، به ویژه در حوزه برق و گاز، با دشواری های فزاینده ای مواجه خواهد شد. یکی از مهم ترین نکات گزارش، اشاره به تأثیر اختلالات انرژی و زیرساختی بر روند تولید فولاد ایران است. در شرایطی که بسیاری از رقبای منطقه ای از انرژی پایدار و ارزان بهره می برند، صنعت فولاد ایران همچنان با محدودیت های فصلی برق و گاز دست و پنجه نرم می کند؛ مسئله ای که هزینه تولید را افزایش داده و قدرت رقابت صادراتی را کاهش می دهد.

بین الملل

سرنگونی بالگرد نظامی آمریکا با شاهد ایرانی

پس از انتشار خبر اولیه سقوط بالگرد ای‌اچ-۶۴ آپاچی ارتش آمریکا در نزدیکی تنگه هرمز، سنتکام سقوط آن در سواحل عمان را تایید کرد و در نهایت دونالد ترامپ نیز اعلام کرد ایران این بالگرد آمریکایی را سرنگون کرده است. ساعات پایانی شب گذشته دونالد ترامپ پس از ساعت‌ها گمانه‌زنی رسانه‌ها، سکوت خود را شکست و مدعی شد: «همین حالا از ارتش بزرگمان مطلع شدم که دیشب ایرانی‌ها یکی از هلی‌کوپترهای فوق پیشرفته آپاچی ما را در حین گشت‌زنی بر فراز تنگه هرمز سرنگون کردند. دو خلبان در این حادثه حضور داشتند که هر دو سالم و بدون جراحت هستند. با این وجود، ایالات متحده ناگزیر باید به این حمله پاسخ دهد.» پیش از این فرماندهی مرکزی ارتش آمریکا اعلام کرد، واشنگتن در حال بررسی علت سقوط بالگرد آپاچی است. سنتکام با انتشار یک بیانیه، توضیحاتی در این باره ارائه داد. طبق بیانیه فرماندهی مرکزی ارتش آمریکا، دو خدمه یک بالگرد ای‌اچ-۶۴ آپاچی ارتش پس از سقوط بالگردشان در نزدیکی سواحل عمان هنگام گشت‌زنی در آب‌های منطقه‌ای، توسط نیروهای آمریکایی نجات یافتند. سنتکام تصریح کرد: «سربازان تقریباً طرف دو ساعت، بدون مشکل نجات یافتند و در وضعیت پایداری قرار دارند.» به گفته فرماندهی مرکزی ارتش آمریکا، لشکر ۸۲ هوایرد این کشور با پشتیبانی واحدهای نیروی هوایی و دریایی شامل گروه ویژه ۵۹ ناوگان پنجم ایالات متحده، در این عملیات نجات نقش داشتند.

یادداشت

باب‌المنذب؛ گلوگاه مرگ برای اقتصاد غرب

امیرشهبشاهی
روزنامه‌نگار

در روزهای اخیر، نیروهای انصاراللهیمن اعلام کردند که هرگونه تردد دریایی رژیم صهیونیستی در دریای سرخ را ممنوع دانسته و کشتی‌های مرتبط با این رژیم را هدف مشروع نظامی تلقی خواهند کرد.

گاردین در این خصوص نوشته است اهمیت این تنگه زمانی روشن ترمی شود که بدانیم بخش بزرگی از تجارت دریایی جهان از همین مسیر عبور می‌کند. میلیون‌ها بشکه نفت و فرآورده‌های انرژی هرروز از باب‌المنذب به سمت کانال سوئز و بازارهای اروپا روانه می‌شود. این مسیر همچنین شاهراه انتقال کالا میان آسیا و اروپا محسوب می‌شود.

در ادامه گزارش آمده است، کارشناسان اقتصادی هشدار می‌دهند که در صورت بسته شدن باب‌المنذب، کشتی‌ها ناچار خواهند شد مسیر طولانی دماغه امید نیک در جنوب آفریقا را انتخاب کنند. این تغییر مسیر می‌تواند زمان سفرهای دریایی را تا دو هفته افزایش دهد؛ اتفاقی که به معنای افزایش شدید هزینه سوخت، بیمه، حمل‌ونقل و در نهایت جهش قیمت کالاها در بازارهای جهانی خواهد بود.

همچنین نیویورک پست عنوان کرد که آنچه بیش از همه نگران‌کننده است، وابستگی شدید اقتصادهای غربی به امنیت این مسیر آبی است. اروپا که همین حالا نیز با بحران انرژی و رکود اقتصادی دست‌وپنجه نرم می‌کند، از نخستین قربانیان هرگونه اختلال در باب‌المنذب خواهد بود. صنایع اروپایی که به واردات مواد اولیه و انرژی وابسته‌اند، با افزایش هزینه‌ها و تأخیر در زنجیره تأمین مواجه خواهند شد. حتی اقتصاد آمریکا نیز از تبعات چنین بحرانی در امان نخواهد ماند؛ زیرا هرگونه آشفته‌گی در بازار جهانی انرژی مستقیماً بر قیمت‌ها و تورم جهانی اثر می‌گذارد.

اظهارات اخیر مقام‌های غربی نیز نشان می‌دهد که نگرانی‌ها واقعی است. از لندن تا واشنگتن، درخواست‌ها برای بازگشت به آتش‌بس و جلوگیری از گسترش جنگ افزایش یافته است. علت روشن است؛ هرچه دامنه درگیری‌ها گسترده‌تر شود، احتمال ناام شدن مسیرهای حیاتی دریایی نیز بیشتر خواهد شد.

نیویورک پست افزود که امروز باب‌المنذب تنها یک تنگه نیست؛ نقطه تلاقی ژئوپلیتیک، اقتصاد و امنیت جهانی است. هر موشکی که در آسمان منطقه شلیک می‌شود و هر تهدیدی که علیه کشتیرانی در دریای سرخ مطرح می‌گردد، زنگ خطر را در مراکز مالی لندن، فرانکفورت و نیویورک به صدا درمی‌آورد. واقعیت این است که اقتصاد جهانی بر روی شریان‌هایی بنا شده که یکی از مهم‌ترین آنها باب‌المنذب است.

از همین رو، اگر این دروازه بسته شود، تنها کشتی‌ها متوقف نخواهند شد؛ زنجیره تأمین جهانی مختل می‌شود، قیمت انرژی اوج می‌گیرد، بازارهای مالی دچار تلاطم می‌شوند و اقتصادهای وابسته به تجارت دریایی با خسارت‌هایی روبه‌رو خواهند شد که ابعاد آن به مراتب فراتر از یک بحران منطقه‌ای است. باب‌المنذب امروز به نماد قدرتی تبدیل شده که می‌تواند معادلات اقتصادی جهان را در مدت کوتاهی دگرگون کند.

احسان میرباقری

روزنامه‌نگار

رسوایی بزرگ اسرائیل در واشنگتن

وضعیت رابطه میان آمریکا و رژیم اسرائیل، به خصوص پس از آغاز جنگ مشترک‌شان علیه ایران و اتهام به دولت آمریکا برای همراهی با خواست‌های نتانیاهو، دچار دگرگونی‌های متعددی شده و البته که در آمریکا نیز نگرانی‌های فراوانی را برانگیخته است. در آخرین گزارش نیویورک تایمز، این رسانه گزارش می‌دهد که آمریکا بسیار نگران سطح جاسوسی رژیم اسرائیل از این کشور است.

چنان زیاد شده که قابلیت نادیده گرفتن ندارد «اسرائیل و ایالات متحده مدت‌هاست می‌دانند و تحمل کرده‌اند که هریک از دیگری جاسوسی می‌کند. اما به گفته برخی مقامات آمریکایی، تشدید تلاش‌های اسرائیل برای پی بردن به مواضع ایالات متحده در گفت‌وگوها با ایران، از خط قرمز عبور کرده است. این گزارش‌ها شامل نگرانی‌هایی است مبنی بر اینکه اسرائیل تلاش‌های خود را برای شنود مقامات ارشد آمریکایی، از جمله استیو ویتکاف، مذاکره‌کننده ارشد ترامپ، البریج ای. کلبی، مقام ارشد سیاست‌گذاری پنتاگون، و یکی از معاونان اصلی او، مایکل پی. دیمینو چهارم، تشدید کرده است.»

سطح این جاسوسی‌ها از سال گذشته بسیار بیشتر هم شده است «گزارش دیگری که توسط آژانس اطلاعات دفاعی و سایر دفاتر اطلاعات نظامی نوشته شده و بر رویدادهای سال‌های گذشته تمرکز دارد، حاکی از آن است که سطح تهدید ضد جاسوسی از سوی اسرائیل در هفته‌های اخیر به بالاترین سطح، یعنی از «زیاد» به «بحرانی»، افزایش یافته است. این گزارش که آژانس ضد جاسوسی و امنیت دفاعی نیز در تهیه آن مشارکت داشته، تلاش‌های مختلف اسرائیل برای جاسوسی از پرسنل نظامی و مقامات دولتی آمریکا را تشریح می‌کند.» به باور نیویورک تایمز، این سطح از جاسوسی بسیار خطرناک ارزیابی می‌شود، چرا که به دلیل آغاز جنگ تجاوزکارانه علیه ایران، آمریکا مشغول به اشتراک

افزایش سطح تهدید ضد جاسوسی

گزارش دیگری که توسط آژانس اطلاعات دفاعی و سایر دفاتر اطلاعات نظامی نوشته شده و بر رویدادهای سال‌های گذشته تمرکز دارد، حاکی از آن است که سطح تهدید ضد جاسوسی از سوی اسرائیل در هفته‌های اخیر به بالاترین سطح، یعنی از «زیاد» به «بحرانی»، افزایش یافته است.

نقدی بر رویکرد حاکم بر مذاکرات پس از جنگ

افزایش نگرانی، پس از فایل صوتی چهارم

چهارمین فایل صوتی محمدباقر قالیباف بیش از آنکه پاسخگوی نگرانی‌های موجود درباره روند مذاکرات باشد، پرسش‌های تازه‌ای را پیش روی افکار عمومی قرار داد. سخنانی که در آن از هماهنگی میدان و دیپلماسی سخن گفته

شد اما درباره نتایج ملموس مسیری که ایران را در وضعیت «انجماد راهبردی» قرار داده، توضیح روشنی ارائه نشد؛ وضعیتی که بسیاری آن را محصول همان خطای محاسباتی می‌دانند که رهبر انقلاب بارها نسبت به آن هشدار داده‌اند.

محسن فرهنگند

روزنامه نگار

انتشار چهارمین فایل صوتی رئیس مجلس در شرایطی صورت گرفت که کشور در یکی از حساس‌ترین مقاطع امنیتی و سیاسی سال‌های اخیر قرار دارد. اما آنچه بیش از متن سخنان رئیس مجلس مورد توجه قرار گرفت، نکته‌های این فایل بود؛ نکته‌هایی درباره روند مذاکرات و آتش بس دو ماهه اخیر، نتایج آن و مهم‌تر از همه نسبت این مسیر با واقعیت‌های جدیدی که پس از جنگ و تحولات ماه‌های اخیر در منطقه شکل گرفته است.

واقعیت آن است که امروز مسئله اصلی کشور دیگر اصل مذاکره یا عدم مذاکره نیست. مسئله این است که مذاکره با چه هدفی، در چه سطحی و با چه دستاوردی دنبال می‌شود. اگر قرار باشد خروجی مذاکرات، باز گذاشتن دست طرف مقابل در حوزه‌های راهبردی، از دست دادن تنگه هرمز، حفظ ساختار تحریم‌ها، عدم دریافت امتیاز اقتصادی و محدودسازی مؤلفه‌های قدرت ایران به خصوص از دست رفتن اورانیوم غنی با پای ایران باشد، طبیعتاً این پرسش شکل می‌گیرد که تفاوت چنین روندی با مسیر خسارت بار برجام در چیست؟

روند نگران کننده مذاکرات

اما مسئله اصلی دقیقاً از همین نقطه آغاز می‌شود. اگر بنیاست میدان نظامی اقتدار تولید کند و دیپلماسی آن اقتدار را به دستاوردهای حقوقی، سیاسی و اقتصادی تبدیل نماید، پرسش این است که دستاورد عینی این روند تاکنون چه بوده است؟ قالیباف خود تصریح می‌کند که مواضع رئیس جمهور آمریکا خلاف توافقات صورت گرفته بوده است. این اعتراف عملاً نشان می‌دهد یکی از مهم‌ترین پیش‌فرض‌های مذاکرات، یعنی پایبندی طرف آمریکایی به تعهدات اولیه، موضوع آتش بس در لبنان، رفع تحریم‌ها و آزادسازی دارایی‌های بلوکه شده ایران تحقق نیافته است. اخبار و گزارش‌های منتشر شده از روند گفت‌وگوها حاکی از نگرانی‌های جدی

در چند حوزه اساسی است. نخست آنکه در چارچوب نگاه آمریکایی، موضوع تنگه هرمز و برخی مؤلفه‌های قدرت منطقه‌ای ایران به شکلی مطرح شده که با تأکیدات مکرر رهبر انقلاب درباره حفظ اهرم‌های اقتدار ملی فاصله دارد. دوم آنکه با وجود برخی اقدامات انجام شده، نه تنها خبری از رفع واقعی تحریم‌ها نیست بلکه حتی آزادسازی دارایی‌های غارت شده ایران یا ایجاد منافع اقتصادی ملموس نیز به آینده‌ای نامعلوم موکول شده است. نگرانی مهم‌تر اما به حوزه هسته‌ای بازمی‌گردد. آنچه تحت عناوینی مانند رقیق‌سازی و محدودسازی ذخیره اورانیوم غنی با لا و تعلیق، توقف یا محدودسازی غنی‌سازی مطرح می‌شود، از نگاه دلسوزان و اساتید چیزی جز نابودی مهم‌ترین نگرانی و ترس دشمن و به طبع از بین بردن مهم‌ترین ابزارهای بازدارندگی کشور نیست.

قالیباف در بخشی از سخنان خود اظهار داشت: «برخی این روزها با اسم تبعیت از رهبری، خلاف خط مشی عمل می‌کنند؛ یک بار دیگر بدون هیچ شرح و بسطی محورهای مورد تأکید رهبری را تکرار می‌کنم تا هرکسی چه مسئول، چه نخبه سیاسی و چه فعال رسانه‌ای خواست خارج از این چارچوب عمل کند، با پاسخ سخت امت حزب‌الله‌و برود». اگر بنا باشد از «پاسخ سخت امت حزب‌الله سخن گفته شود، نخستین مصداق آن باید جلوگیری از هدررفت خون شهیدان و دستاوردهای ملت ایران باشد. سرافرازی تاریخی، نام نیک در حافظه ملت و داوری مثبت آیندگان، نه با تکرار کلیات، بلکه با صیانت از ثمره خون عبد صالح خدا خامنه‌ای شهید و چند هزار شهید گلگون کفن جنگ‌های ۱۲ روزه و ۴۰ روزه به دست می‌آید. امت حزب‌الله‌فروش از هر چیز نسبت به آن خطای محاسباتی حساس است که دستاوردهای میدان را پای میز مذاکره با طرفی چون ترامپ که بارها بی‌تعهدی و بدعهدی خود را آشکارا نشان داده. به مخاطره بیندازد. امروز معیار وفاداری به خط مقاومت ملت ایران آن است که اجازه داده نشود حاصل مجاهدت شهدا، ایستادگی ملت و اقتدار نیروهای مسلح، در

مسیر اعتماد به دشمنی که حتی به توافقات خود نیز پایبند نیست، مستهلک شود؛ چرا که خشم ملت و نیروهای انقلابی نه متوجه مطالبه‌گران حفظ اصول، بلکه متوجه هر مسیری خواهد بود که سرمایه‌های راهبردی کشور را در برابر وعده‌های نسیه و بی اعتبار دشمن به حراج بگذارد.

۱۱ اسفند، ۱۱ سپتامبر ایران است

اما شاید مهم‌ترین بخش ماجرا به یک خطای راهبردی بزرگ‌تر مربوط شود؛ خطایی که به نقطه عزیمت تحلیل تحولات منطقه بازمی‌گردد. تحولات امنیتی بزرگ در جهان معمولاً منشأ تغییرات عمیق در سیاست‌ها می‌شوند. حادثه یازده سپتامبر برای آمریکا صرفاً یک عملیات تروریستی نبود؛ مبنای بازتعریف سیاست امنیتی و نظامی این کشور برای بیش از یک دهه شد. هفت اکتبر نیز برای رژیم اسرائیل به نقطه آغاز راهبرد جدید منطقه‌ای تبدیل شد. حتی در تاریخ اروپا، ترور یک ولیعهد جرقه جنگی جهانی را رقم زد. حال پرسش این است که چرا شهادت و ترور ناجوانمردانه آیت‌الله‌سید علی خامنه‌ای و رخداد‌های بزرگ پس از آن از جمله جنایت آمریکا در میناب و لامرد و ناو وند و جنایات بیشمار اسرائیل در ایران و لبنان، هنوز به عنوان یک نقطه عطف راهبردی در محاسبات برخی مسئولان دیده نمی‌شود؟ منتقدان معتقدند به جای آنکه این رخداد بزرگ مبنای شکل دهی به معادلات جدید امنیتی و سیاسی در منطقه قرار گیرد، برخی تلاش کرده‌اند آن را به سطح چند میلیارد دلار منابع مالی یا چند بند مذاکراتی تقلیل دهند. در حالی که موضوع بسیار فراتر از اینهاست. مسئله، جایگاه ایران در نظم آینده منطقه و نحوه بهره‌برداری از دستاوردهای جنگ و مقاومت است. امروز پرسش اصلی این نیست که مذاکره ادامه مبارزه هست یا نیست؛ پرسش این است که آیا مسیر کنونی، امتداد منطق پیریزی‌های میدان است یا مسیری که به تدریج دستاوردهای همان میدان را مستهلک می‌کند؟ پاسخ به این سؤال، بیش از تکرار کلیات، نیازمند شفافیت درباره نتایج واقعی مسیری است که کشور در آن قرار گرفته است.

ادامه سرمقاله

نسبت مذاکره با آمریکا و مواضع رهبر شهید انقلاب

فرزاد مخلص‌الائمه استاندار مرکزی در دولت سیزدهم

در همین چارچوب، ابتدا باید تأکید کرد که شهید رئیسی هیچ‌گاه دچار ولع، شیفتگی یا نگاه افراطی نسبت به مذاکره نبود؛ به گونه‌ای که سیاست خارجی و امنیتی را به آن گره بزند یا آن را محور حل مسائل کشور قرار دهد. در همین زمینه، رهبر شهید انقلاب درباره ایشان تصریح فرمودند: «در مذاکرات دیپلماسی که جای پیچیدن حرف‌ها و پوشیدن نیت‌ها است، ایشان با صراحت و صداقت صحبت می‌کرد و طرف را تحت تأثیر قرار می‌داد. به او اطمینان می‌کردند، می‌دانستند که آنچه می‌گوید درست می‌گوید. در [زمان] ریاست جمهوری، در اولین مصاحبه‌ای که کرد، خبرنگار از ایشان پرسید که آیا شما با آمریکا مذاکره می‌کنید؟ صریح و بدون هیچ ابهامی گفت: خیر؛ و نکرد. اجازه نداد که دشمن بتواند بگوید من با تهدید، تضمین یا حيله توانستم ایران را پای میز مذاکره بکشانم؛ نگذاشت... البته مذاکرات غیرمستقیم زمان ایشان هم بود، مثلاً حالا که هست؛ البته بدون نتیجه؛ حالا هم گمان نمی‌کنیم به نتیجه برسد».

بر همین اساس، می‌توان به چند نکته بنیادین توجه کرد:

۱- سخن رهبر شهید انقلاب ناظر به مذاکره از موضع ضعف، اعتماد به آمریکا و گره زدن سرنوشت کشور به مذاکره است؛ رویکردی که در برخی مقاطع کشور را معطل نتایج مذاکرات کرد. اما در دوره شهید رئیسی، پیشرفت کشور به مذاکرات گره نخورد و شهید جمهور حقوق کشور را مطالبه می‌کرد نه اینکه آن را گدایی کند. اگر چنین نبود، مقابله مؤثر با بیماری جهان‌گیر کرونا، کاهش نرخ بیکاری به کمترین سطح دهه‌های اخیر، شتاب در اجرای طرح‌های عمرانی، توسعه طرح‌های محرومیت‌زدایی (مانند طرح جهاد آبرسانی)، احیای هزاران واحد تولیدی راكد، افزایش فروش نفت و معیانات گازی، سبقت برق تحویلی به صنایع از برق خانگی برای نخستین بار در تاریخ صنعت برق، عدم قطع برق منازل و ده‌ها رویداد دیگر محقق نمی‌شد. افزون بر این، نگاه دولت شهید رئیسی مبتنی بر شناخت واقع‌بینانه از تحولات منطقه و جهان بود؛ تحولی که از یک سو نشانه‌های افول قدرت و نفوذ آمریکا و شکست‌های پی‌درپی آن در منطقه را آشکار کرده و از سوی دیگر، قدرت‌یابی جبهه مقاومت و افزایش ظرفیت‌های راهبردی جمهوری اسلامی ایران را به نمایش گذاشته بود. از این رو، منطق حاکم بران دولت، اتکاب به مؤلفه‌های قدرت ملی و میدانی بود، نه عجله برای کسب امتیاز از مسیر مذاکره. از همین رو رهبر شهید انقلاب، دوره ایشان را سرمشق همه دولت‌ها و در تراز با دوره صدارت امیر شهید میرزا محمد تقی خان قزاقانی دانستند.

۲- اصل مذاکره به عنوان ابزار دیپلماسی پذیرفته شده است؛ اما نقد اصلی متوجه اعتماد به آمریکا و تبدیل مذاکره به راه حل مطلق است. در منظومه فکری رهبر انقلاب، مذاکره هیچ‌گاه منع نشده، بلکه ابزار است نه راه حل نهایی. از نظر اینجانب تعبیر ایشان درباره «کسانی که دم از مذاکره با آمریکا می‌زنند» ناظر به جریان‌هایی است که حل مسائل کشور را در گروی توافق با آمریکا می‌دانستند (حتی حل مشکل آب شرب مردم را) و فساد وضع خود را پشت این نگاه پنهان می‌کردند. در مقابل، مذاکره تنها زمانی قابل استفاده است که در چارچوب منافع ملی و بدون «منطق تسلیم» باشد و جایگزین ظرفیت‌های داخلی نشود.

۳- از سوی دیگر، مذاکره در برخی مقاطع می‌تواند برای «دفع شر» یا «اتمام حجت» و «اثبات حقایق» جمهوری اسلامی ضروری باشد تا روشن شود کشور اهل گفت‌وگو و تعامل منطقی است؛ امری که از یک سو مانع اجماع‌سازی علیه ایران می‌شود و از سوی دیگر از قرار گرفتن کشورهای غیرهمسو با آمریکا در صف تقابل جلوگیری و همچنین به انسجام داخلی و وحدت ملی نیز کمک می‌کند.

۴- اما در نهایت، اگر مذاکره موجب غفلت از ظرفیت‌های داخلی شود یا توسط «جریان‌های مرعوب یا نفوذی» هدایت یا به عنوان تنها راه حل القا و به تسلیم منتهی گردد، همان چیزی است که رهبر شهید انقلاب آن را «مذاکره غیرعقلانه، غیرهوشمندانه و غیرشفارقمندانه» نامیدند.

فرصت تاریخی در

حال تبدیل شدن

به ابهام است

منتقدان روند موجود

معتقدند مسئله

اصلی نه چند بند

توافقی و نه حتی چند

میلیارد دلار منابع

مالی است؛ مسئله،

نحوه مواجهه با

یک نقطه عطف

تاریخی در امنیت

ملی ایران است. از

نگاه آنان، رخداد‌های

بزرگ ماه‌های اخیر

می‌توانست آغازگر

شکل‌گیری معادلات

جدید منطقه‌ای به

سود ایران باشد،

اما اصرار بر مسیر

مذاکرات بدون

دریافت امتیازات

متوازن، خطر تبدیل

یک فرصت راهبردی

به وضعیتی از انفعال

و انجماد را افزایش

داده است؛ وضعیتی

که نه بازدارندگی

تولید می‌کند و نه

تهدید را از سر کشور

برمی‌دارد.

گزارش کوتاه

معرفی چند کتاب در سالگرد شهادت آیت‌الله سعیدی

علی نقدی
روزنامه‌نگار

آیت‌الله‌فقیده محمدرضا سعیدی از نخستین مجتهدانی بودند که در جریان نهضت امام خمینی (ره) تحت شکنجه‌های شدید ساواک در ژوئن ۲۰ خرداد ۱۳۴۹ به شهادت رسیدند. ایشان را باید فراتر از یک مبارز سیاسی، یک نظریه‌پرداز تشکیلاتی و احیاگر اجتماعی دانست. ایشان از شاگردان برجسته آیت‌الله بروجردی و امام خمینی در قم بودند و در جوانی به درجه اجتهاد رسیدند. پس از تبعید امام، آیت‌الله سعیدی دست به یک «هجرت استراتژیک» زدند و به توصیه امام امامت مسجد امام موسی بن جعفر (ع) در یکی از مناطق جنوب شرقی تهران (خیابان غیائی) را پذیرفتند تا آنجا را به یک کانون زنده مبارزاتی تبدیل کنند. برای بررسی مبارزات، اندیشه و کیفیت شهادت ایشان، در این یادداشت سه مورد از بهترین کتاب‌های منتشر شده حول زندگی ایشان معرفی می‌شود.

کتاب «شهید آیت‌الله سید محمدرضا سعیدی به روایت اسناد ساواک»

نویسنده: مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات/ناشر: مرکز بررسی اسناد تاریخی
نوع روایت: کاملاً مستند، آرشیوی و بدون واسطه. این کتاب برپایه گزارش‌های روزانه مأموران ساواک، متن بازجویی‌ها، احکام بازداشت و مکاتبات سری دربار تنظیم شده است. مخاطب مناسب: پژوهشگران تاریخ انقلاب، مستندسازان و علاقه‌مندان به مطالعه تاریخ بدون تحریف از لایه لای اسناد محرمانه رژیم پهلوی.

کتاب «راز گل سرخ»

نویسنده: خسرو باباخانی/ناشر: سوره مهر
نوع روایت: زندگی‌نامه شهید آیت‌الله سعیدی با قلمی روان و براساس خاطرات و اسناد موجود از زندگی ایشان.
مخاطب مناسب: مخاطبان عمومی، جوانان و کسانی که به دنبال یک سرگذشت‌نامه جذاب، ساختاریافته و الهام‌بخش از یک الگوی مبارزاتی هستند.

کتاب «ناآسمان»

نویسنده: علی نورآبادی/ناشر: مرکز اسناد انقلاب اسلامی
نوع روایت: خاطره‌نگاری، مستند داستانی و یادواره‌ای؛ براساس مشاهدات مستقیم نویسنده و مصاحبه با هم‌بندان شهید.
مخاطب مناسب: این کتاب از مجموعه «دانشته‌های انقلاب اسلامی برای جوانان» انتخاب شده و مناسب نوجوانان و جوانان است.

کتاب اول زاویه دید امنیتی و واقع‌گرایانه ساواک را به نمایش می‌گذارد، کتاب دوم یک تحلیل جامع شخصیت‌شناختی و تشکیلاتی ارائه می‌دهد و کتاب سوم، روایتی صمیمی و از زندگی حماسی این شهید والا مقام است.

پس از جنجال حذف سکانس تشییع امام خمینی (ره)، نسخه کامل فیلم به پلتفرم‌ها بازگشت

معمای بی‌پاسخ «از کرخه تا راین»

نمایش خانگی قرار گرفته اما جنجالی که طی روزهای گذشته شکل گرفت، بیش از آنکه به یک خطای فنی شباهت داشته باشد، نشانه‌ای از نوعی آشفتگی یا شاید سهل‌انگاری در نظام نگهداری و انتشار میراث سینمایی کشور است.

سعید مصباح
روزنامه‌نگار

ماجرای حذف سکانس تشییع امام خمینی (ره) از فیلم «از کرخه تا راین» در حالی به پایان رسید که مهم‌ترین پرسش همچنان بی‌پاسخ مانده است؛ چه کسی این سکانس را حذف کرد و اساساً چرا چنین اتفاقی رخ داد؟ نسخه اصلاح‌شده فیلم اکنون روی پلتفرم‌های

ماجرای آنجا آغاز شد که سردبیر نشریه سوره به حذف یکی از مهم‌ترین سکانس‌های پایانی فیلم ابراهیم حاتمی‌کیا در نسخه‌های نمایش خانگی اعتراض کرد. سکانسی که طی سه دهه گذشته بارها از تلویزیون پخش شده و بخشی جدایی‌ناپذیر از حافظه جمعی مخاطبان ایرانی است. همین مسئله باعث شد حذف آن به سرعت مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفته و موجی از واکنش‌ها شکل بگیرد.

در نخستین گام، نگاه‌ها به سمت پلتفرم‌های نمایش خانگی رفت. اما فیلمو با انتشار اطلاعیه‌ای اعلام کرد نسخه فیلم را بدون هیچ‌گونه دخل و تصرف از مالک اثر دریافت کرده است. پس از آن حوزه هنری نیز توضیح داد که نسخه دیجیتال موجود همان نسخه‌ای بوده که از سوی صاحبان اثر تحویل داده شده و این مجموعه نقشی در حذف سکانس مورد بحث نداشته است.

البته مسئله فقط یک سکانس چند دقیقه‌ای نیست. «از کرخه تا راین» از جمله فیلم‌هایی است که در حافظه تاریخی سینمای پس از انقلاب جایگاه ویژه‌ای دارد و هرگونه تغییر در آن، خواه عمدی باشد یا سهوی، ناگزیر حساسیت‌برانگیز خواهد بود. حذف سکانس تشییع امام خمینی (ره) نیز از این جهت اهمیت پیدا کرد که با یکی از مهم‌ترین ارجاعات تاریخی فیلم گره خورده است. به بیان دیگر، واکنش رسانه‌ها و مخاطبان صرفاً دفاع از یک صحنه سینمایی نبود؛ بلکه اعتراض به این تصور بود که ممکن است در فرآیند بازتولید و انتشار

یادداشت

آیا زیر آسمان شهر توقع مخاطب را برآورده می‌کند؟

ایمان عظیمی
روزنامه‌نگار

صادقانه باید گفت که دهه هشتاد، دوران طلایی تلویزیون بود و کم‌تر پیش می‌آمد برنامه یا سریالی مورد توجه مخاطب قرار نگیرد. از «پس از باران» گرفته تا «سه در چهار» و «یوسف پیامبر» این توان را داشتند تا خیابان‌های شلوغ و پر از دحام شهرهای ایران را در هنگام پخش خود خلوت کنند. «زیر آسمان شهر» هم نه تنها از این قاعده مستثنی نبود، بلکه مهران غفوریان و تیمش را به عنوان رقیبی جدید در برابر دو ضلع دیگر کم‌دی‌سازان سازمان، یعنی مهران مدیری و رضا عطاران به مردم و جامعه هدف مخاطبان معرفی کرد.

غفوریان و گروهش خیلی زود توانستند با پخش اولین قسمت‌های زیر آسمان شهر به محبوبیتی عجیب دست پیدا کنند و تکیه کلام‌شان نقل محافل ایرانیان شود. حال خبر رسیده که قرار است فصل چهارم زیر آسمان شهر پس از نزدیک به بیست و چهار سال به آنتن برسد.

اگر بیننده خاطره خوشی از فصل سوم داشت، می‌شد خبر پخش قریب الوقوع فصل چهارم را به فال نیک گرفت، اما متأسفانه اینگونه نیست. فصل سوم زیر آسمان شهر، به خاطر به هم خوردن ترکیب بازیگران و همین‌طور تغییر لوکیشن و حضور مکرر، گاه‌وبی‌گاه و غیردراماتیک مهران غفوریان در اغلب قسمت‌ها، ایده درخشان ابتدایی را در انتها به ورطه ابتذال کشاند تا سریال در برابر مجموعه رقیب در شبکه تهران - یعنی «پاورچین» - حرفی برای گفتن نداشته باشد! از سوی دیگر، در آن دوران آپارتمان‌نشینی سنتی در حال شکل‌گیری بود و مردم با عادت‌های دیرین خود از خانه‌های ویلایی و قمرخانی‌شان دل می‌کنند، پس نمایش این وضعیت در حال گذار از جذابیتی ذاتی برخوردار بود.

حال اما آیا زیست آپارتمانی با وجود تفاوت‌های بنیادین در شکل عرضه آن محلی از اعراب دارد؟ قطعاً خیر. پس سریال زیر آسمان شهر برای موفقیت در پخش تلویزیونی‌اش باید دست به ریسک بزند و خط داستانی را با تغییراتی مواجه کند تا علاوه بر نسل شصتی و هفتادی، نوجوانان و کودکان هم با آن ارتباط برقرار کنند. آن هم در شرایطی که پلتفرم‌ها با هیاهوی فراوان در حال تحمیل سلیقه به مخاطبان خویش هستند.

فصل دوم سریال «(سرو، سپید، سرخ)» با همان ساختار اپیزودیک فصل نخست در حال تولید است و طبق اطلاعات منتشرشده از پشت صحنه، این مجموعه در ۱۵ قسمت ساخته می‌شود. در این فصل، ۱۵ کارگردان

فصل دوم «سرو، سپید، سرخ»؛ روایتی با امضای ۱۵ کارگردان